

**PRIOPĆENJE
SAOPŠTENJE
FIRST RELEASE**

Molimo korisnike da prilikom upotrebe/uporabe
podataka obavezno/obvezno navedu izvor
User are kindly requested to mention data source

GODINA / YEAR II

SARAJEVO, 19.12.2008.

BROJ / NUMBER: 12

**INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI U NOVEMBRU
2008. GODINE**

U novembru 2008. godine mjesečna deflacija od 0,6 %

Cijene proizvoda i usluga, koji se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u novembru 2008. u odnosu na oktobar 2008. godine u prosjeku su niže za 0,6%.

Više cijene komunikacija, stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata, restorana i hotela, obrazovanja, namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće, te zdravstva.

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u novembru 2008. godine u odnosu na oktobar 2008. godine najviše su porasle cijene Komunikacija (1,5%), Stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata (1,0%), Restorana i hotela (0,7%), Obrazovanja (0,3%), Namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće (0,2%) i Zdravstva (0,1%).

U odjeljku Komunikacija evidentiran je porast cijena telefonskih i telefaks usluga.

U odjeljku Stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata porasle su cijene plina i čvrstih goriva.

U okviru odjeljka Restorana i hotela rast cijena je uzrokovan porastom cijena usluga ishrane, te usluga prenoćišta i smještaja.

U odjeljku Obrazovanja porasle su cijene predškolskog i osnovnog obrazovanja, dok su u odjeljku Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće više cijene pojedinih vrsta namještaja, kućanskih uređaja, posuđa, sredstava i usluga za održavanje kuće, a u odjeljku Zdravstva rast cijena uzrokovan je višim cijenama pojedinih vrsta lijekova i medicinskih usluga.

Niže cijene u odjeljcima prevoza, hrane i bezalkoholnih pića, te odjeće i obuće.

U novembru 2008. godine u odnosu na oktobar 2008. godine došlo je do sniženja cijena u odjeljcima Prevoza (5,4%), Hrane i bezalkoholnih pića (0,3%) i Odjeće i obuće (0,2%).

U odjeljku Prevoza pad cijena je uzrokovan sniženjima cijena goriva i maziva.

U odjeljku Hrane i bezalkoholnih pića evidentirano je sniženje cijena hljeba i žitarica, ulja i masnoća i voća.

U odjeljku Odjeća i obuća snižene su cijene sezonske odjeće i obuće.

Ostali odjeljci bez promjena cijena

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u novembru 2008. godine u odnosu na oktobar 2008. godine u ostalim odjeljcima, u prosjeku, nisu zabilježene promjene cijena.

Godišnja inflacija u novembru 2008. godine 5,5%

Cijene u novembru 2008. godine u odnosu na novembar 2007. godine su u prosjeku više za 5,5%, dok je dvanaestomjesečni rast cijena u prosjeku bio 7,5 %.

Lista proizvoda i usluga kod kojih je na godišnjem nivou došlo do najvećih povećanja cijena malo je drugačija od one na mjesečnom nivou. Najveća povećanja cijena su bila u odjeljcima Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 10,0%, Hrana i bezalkoholna pića 8,4%, Restorani i hoteli 6,8%, Komunikacije 5,9%, Rekreacija i kultura 5,7%, Ostala dobra i usluge 3,9% itd.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena

Mjereno pomoću harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena Bosni i Hercegovini u novembru 2008. godine u odnosu na oktobar 2008. godine evidentirano je smanjenje cijena od 0,6%.

Godišnja inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena u novembru 2008. godine u području eura (13 evropskih zemalja Evropske monetarne unije) bila je 2,1% , dok je u EU-27 bila 2,8% (preliminarni podaci). Najveća inflacija u tom periodu bila je u Latviji 11,6%, Litvaniji 9,2%, Bugarskoj 8,8%, i Estoniji 8,5%, a najniža u Portugalu i Njemačkoj 1,4%, Holandiji i Francuskoj 1,9%, te Luksemburgu 2,0%.

U Bosni i Hercegovini inflacija je u tom periodu bila 5,5% .

Tabela 1. Indeksi potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u novembru 2008. godine

COICOP	Odjeljak	Struktura (%)	XI 2008. X 2008.	XI 2008. XI 2007.	XI 2008 XII 2007	XII 2007-XI 2008 XII 2006-XI 2007	I-XI 2008 I-XI 2007	XI 2008 Ø 2005
00	Indeksi potrošačkih cijena-ukupno	100.0	99.4	105.5	104.4	107.5	107.8	116.8
01	Hrana i bezalkoholna pića	31.2	99.7	108.4	106.1	112.4	112.6	125.5
02	Alkoholna pića i duhan	3.6	100.0	101.5	101.4	101.0	101.1	102.1
03	Odjeća i obuća	5.1	99.8	97.2	97.3	97.9	97.9	92.8
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	23.5	101.0	110.0	108.7	108.0	108.5	135.0
05	Najmeštaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	6.9	100.2	103.0	102.8	102.1	102.2	105.2
06	Zdravstvo	3.7	100.1	100.2	100.3	100.5	100.4	110.7
07	Prevoz	9.9	94.6	103.0	102.1	112.0	112.5	113.0
08	Komunikacije	2.5	101.5	105.9	105.9	104.2	104.3	123.4
09	Rekreacija i kultura	3.8	100.0	105.7	105.5	103.7	103.9	113.0
10	Obrazovanje	1.0	100.3	99.5	99.5	102.9	102.8	108.5
11	Restorani i hoteli	2.6	100.7	106.8	106.5	106.9	107.1	117.5
12	Ostala dobra i usluge	6.2	100.0	103.9	103.7	102.6	102.7	106.2

Tabela 2. Harmonizirani indeksi potrošačkih cijena u novembru 2008. godine

COICOP	Odjeljak	Struktura (%)	XI 2008. X 2008.	XI 2008. XI 2007	XI 2008. XII 2007.	XII 2007.-XI 2008. XII 2006.-XI 2007.	I-XI 2008 I-XI 2007	XI 2008. Ø 2005.
00	Indeksi potrošačkih cijena-ukupno	100.0	99,4	105,5	104,4	107,6	107,8	116,8

Tabela 3. Mjesečni indeksi potrošačkih cijena (Ø 2005 = 100)

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005.	98,9	99,5	100,1	99,3	99,3	99,4	99,5	99,1	99,9	101,4	101,7	101,9
2006.	106,0	106,5	106,5	105,6	106,5	106,3	105,7	105,5	105,6	106,3	106,4	106,6
2007.	106,9	107,2	107,3	106,5	106,7	106,3	106,0	106,5	107,3	109,5	110,7	111,9
2008.	113,4	113,8	114,9	114,4	115,4	116,5	116,5	116,6	116,7	117,5	116,8	

Tabela 4. Mjesečni indeksi potrošačkih cijena, ukupno

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Prethodni mjesec = 100												
2005.	101,4	100,5	100,6	99,2	100,0	100,1	100,1	99,7	100,8	101,5	100,3	100,2
2006.	104,0	100,4	100,1	99,1	100,9	99,8	99,4	99,9	100,1	100,7	100,0	100,2
2007.	100,3	100,3	100,1	99,2	100,2	99,6	99,7	100,5	100,8	102,1	101,1	101,1
2008.	101,4	100,4	101,0	99,6	100,9	100,9	100,1	100,1	100,1	100,7	99,4	
Isti mjesec prethodne godine = 100												
2005.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2006.	107,2	107,0	106,5	106,4	107,3	106,9	106,2	106,5	105,7	104,9	104,6	104,6
2007.	100,9	100,7	100,7	100,8	100,2	100,0	100,3	100,9	101,6	103,0	104,1	104,9
2008.	106,2	106,2	107,1	107,5	108,2	109,6	109,9	109,5	108,7	107,3	105,5	
Decembar prethodne godine = 100												
2005.	101,4	101,9	102,5	101,7	101,7	101,9	101,9	101,6	102,4	103,9	104,2	104,5
2006.	104,0	104,4	104,5	103,6	104,5	104,3	103,6	103,5	103,6	104,3	104,3	104,6
2007.	100,3	100,6	100,7	99,9	100,1	100,1	99,4	99,9	100,7	102,8	103,8	104,9
2008.	101,4	101,8	102,7	102,3	103,1	104,1	104,2	104,2	104,3	105,1	104,4	

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena, jer se kod njegovog izračunavanja uzimaju u obzir privremena sniženja cijena u skladu sa Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2008. godini čine 624 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Doboј, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su svi proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre, te jedinice mjere koje trebaju posmatrati na terenu. Snimatelji na osnovu tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati

na određenom prodajnome mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod u skladu sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda, te informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena, snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu sa važećim Evropskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anкета o potrošnji domaćinstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2008. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2004. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregatni indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2005. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za ličnu potrošnju koji se mogu kupiti, skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder, jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom periodu u poređenju sa vrijednošću sa početka tog perioda ili iz konkretno definiranog ranijeg perioda.

Znakovi

... ne raspolaže se podatkom

Izdaje i štampa Agencija za statistiku BiH
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26, telefon/phone: (33) 220 626, telefaks/telex: (33) 220 622

Odgovara direktor Zdenko Milinović.
Person responsible: Zdenko Milinović, Director General
Priredili: Edin Šabanović i Selma Bajramović
Prepared by: Mr. Edin Šabanović and Ms. Selma Bajramović
Tiraž: 100 primjeraka
100 copies printed

Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.ba
Internetske stranice/Web site: <http://www.bhas.ba>

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu.
First Release data are also published on the Internet